

De tweede gemeente in ons vaderland, die tot systematisch woning-onderzoek is overgegaan en waartoe Prof. DRUCKER een krachtigen stoot heeft gegeven, is de gemeente Leiden. In de gemeenteraadszitting van 29 December 1898 werd er toe besloten, in 1899 is er mede aangevangen en in 1900 is het voltooid.

Dit onderzoek is saamgevat in het hierboven aangekondigde verslag. Voor den omvang van dit onderzoek werden, zooals op blz. 4 van de 1ste aflevering vermeld wordt, in hoofdzaak als maatstaf aangenomen de resultaten, die men in Amsterdam daarmede verkregen heeft, voor zoover zij zijn opgenomen in het verslag van de werkzaamheden van den gemeentelijken gezondheidsdienst in die gemeente over 1897.

H. G. RINGELING
(*Wordt vervolgd*).

INGEZONDEN.

Geachte Redactie!

Zeer heeft mij getroffen het stukje van Dr. WESTERMAN over thermometer-opnamen in n°. 1, jaargang 1901, van dit *Tijdschrift*. Alvorens echter over te gaan tot het minder aangename van rectumopname in eigen praktijk, zelfs in gevallen van ontsteking in en bij de buikholte, zou ik collega WESTERMAN willen verzoeken, wat meer finesses omtrent zijn onderzoek te publiceeren. Bovendien vind ik de verschillen wel wat erg groot.

Zoo zou ik dan willen vragen:

Werd voor elken patiënt steeds dezelfde thermometer gebruikt; werd steeds in dezelfde okselholte gemeten; werd voor oksel- en rectumopname één zelfde thermometer gebruikt; verrichtte collega WESTERMAN zelf de meeste opnamen; was vóór de opname het rectum geledigd; hoe lang bleef steeds de thermometer liggen; was of waren deze, voordat dit onderzoek begon, daarvoor vooraf expresselijk nog op hun nauwkeurigheid onderzocht? Hoe was de algemeene toestand van de patiënten? Hoe was de verhouding van de ontstekingshaard of haarden tot den wand van het rectum?

Collega WESTERMAN bij voorbaat mijnen dank.

Ouderkerk a/d IJssel, 7 Jan. 1901.

J. VAN DER TORREN.

Geachte Redactie!

Met collega VAN DER TORREN ben ik het eens, dat de verschillen wel wat groot zijn; juist daarom voelde ik mij geroepen de aandacht op deze quaestie te vestigen. De bezwaren aan de opname per rectum verbonden zijn m. i. zelfs

in eigen praktijk niet overwegend; bij aandoeningen van den buik is men verplicht nu en dan het rectum met den vinger te onderzoeken; de ontlasting mag alleen met een glycerinespuitje of een clyisma bevorderd worden, en een patiënt, die dit ondergaat, zal zich ook wel aan het inbrengen van den thermometer onderwerpen.

In den aanvang werden de thermometers, die op de ziekenzalen aanwezig waren, gebruikt, maar spoedig schafte ik mij een goed gecontroleerden thermometer aan, die steeds diende zoowel voor oksel- als rectum-opnamen.

Met de opnamen waren belast vier verpleegsters, die ieder drie jaar of langer in het gasthuis werkzaam waren.

Curve V is afkomstig van een patiënte, die ik met Dr. VAN STEENBERGEN te Uitgeest behandelde, en aan wien ik deze opname te danken had.

Het rectum werd vóór de opnamen niet ontledigd. In geen der gevallen bestonden er aantoonbare afwijkingen in het rectum.

De thermometer werd gedurende de opname steeds vastgehouden, en er werd opgelet, dat de oksel goed aangesloten bleef, en de richting van de kwikzuil schuin naar boven wees. De duur van de okselopnamen was 10 minuten, die der rectumopnamen 5 minuten. Bij groote verschillen werd de opname onmiddellijk herhaald.

De algemeene toestand van de vijf eerstgenoemde patiënten was naar omstandigheden goed, van de laatste patiënte was deze, zooals ik reeds mededeelde, ongunstig.

Hiermede meen ik collega VAN DER TORREN de gewenschte inlichtingen verstrekt te hebben.

C. W. J. WESTERMAN.

N.B. In geval 6 wordt abusievelijk de rectumtemperatuur $41\frac{1}{10}^{\circ}$ genoemd, dit moet $40\frac{1}{10}^{\circ}$ zijn, zooals de curve ook aanwijst.

Geachte Redactie!

Zondag 13 Januari j.l. werd te Utrecht in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen een vergadering gehouden van Geneesheeren-Directeuren van Ziekeninrichtingen, waarin de statuten werden vastgesteld van de „Geneeskundige Vereeniging tot bevordering van het ziekenhuiswezen in Nederland en zijn Koloniën”.

Deze Vereeniging stelt zich ten doel om een *practisch-wetenschappelijke* leiding te geven aan de ontwikkeling van het ziekenhuiswezen, en het persoonlijk verkeer te bevorderen van geneeskundigen die, uit den aard hunner betrekking, zich meer in het bijzonder met ziekenhuisbelangen bezighouden.

De vereeniging tracht haar doel o. m. te bereiken door het houden van bijeenkomsten, bepaaldelijk éénmaal per jaar, waarop alleen wetenschappelijk-practische zaken worden behandeld, voordrachten met *demonstraties*, en wel bij voorkeur op plaatsen waar een en ander op het gebied van het ziekenhuiswezen is te zien.

Tevens zal in ruimer kring kennis worden gemaakt met het militaire ziekenwezen, zoowel voor vredes- als voor oorlogstijd.